ומפי מלי תליס לטמא טומאת אוכלין . לרבי יוחנן בן ברוקה כדאיתא ליה דהייט כביצה חסר רביע הוא שיעור בכלכר של ריובע קב דלתמר מחלה שכר לחטוטי נמצא בכר בפוסדיון ריובע קב והקו' ביצים תליס ג' ביצים לבית המטבע ותלי תליס-ביצה ומחצה לפסול לת הגויה. ורבי"ם דרביעי ביצה ורבי"ם שעיר בכלכר מני' לקב, ככר שלימה ח' ביצים, חליה ל', תלי תליס ב', חלי חלי תליס-ביצה: **דלא שוו שעוריהו לחדדי** . לא הוא שיעור טומאה לוקלין חלי שיעור פסול גוייה מטומאה אלא יש שאומרים פחות ויש שאומר יותר: **דתניא כמה שעור חלי פרס** . לפסול לת הגוייה: **חסר קימעא** . בביצים קטנים שיערוה ואליבא דר"ש דאמר בתמני' כ' ביצים: **שיער רבי** . סלה אחת שהובאה לפניו ומלא למנין קבין שבה ויחסר מכ"ד ביצים לקב דהייטו לכלכר של שלשים הקב ויחסר מח', ותליה יותר על ד', ותלי חליה כ' ביצים ועוד לאחד מכ' בביצה לכל ביצה דהייטו לחלי פרס לאחד מששל בביצה ותוספת ויש שעונין אחד ממ' בביצה ומפרשי לב' הביצים תוספת לאחד ממ' ותו לא. והמדקדק בלשון הזה ח"ל לתעמידו לקמן ולחי שיהן שמעתין: **כמוס וקליפתה** . אלמא לא שוי לחלי שיעור דפסול גוייה דלי לרבי יהודה חסר קימעא בעי מיהני ולא לרבי יוסי ביצה וקליפתה שתקעה בעי מיהני ולא לרבי ושודות בעי דהייטו טפי: **בלא קליפתה** . נמי אומר טפי לפיט מפלגי שיעוריה דחלי פרס לרבי יהודה: **זו דברי ר' יסודה** . קר כריימתא דחלי פרס לגמיל: **ר' יוחנן בן ברוקה** . ואוקימנא מליבה דבכלכר של ריובע הקב ו' ביצים שיעור לעירוב חליה ג', חלי תליה ביצה ומחצה: **פשיטא** . הלא רב חסדא נופיה הכי אוקמה לגמיל לא מהן מחלה לחטוטי: **בוריים** . סם הלים: **מודים קונדסא** . סם הסלה: **דמן נפוסא** . מלוחו מקום: **דמדברים** . שהן ו' קבין וקי"ל קב=ד' לוגין, ולוג=ו' ביצים, הרי כ"ד ביצים לקב, קמ"ד לסלה: **מי דירושלמים** . דלמר לקמן דשודפא שתות על סלה שהיתה בימי משה ושתות הביאו מבחוץ דהייטו חמישים כשיעור הראשון הרי ניתוספו כ' על ק' וניתוספו חמישים על מ' דהייטו ח' וביצה חסר חומש על ד' הרי תוספת כ"ש חסר חומש חגם על קמ"ד הרי קע"ג ובהאוא ביצר חומשא לא דק: **ומי דיפורים** . דלמר לקמן יתירה על ירושלמית שתות שלה שהיתה בימי משה ושתות הביאו מבחוץ דהייטו חמישים כשיעור הראשון הרי ניתוספו כ' על ק' וניתוספו חמישים על מ' דהייטו ח' וביצה חסר חומש חגם על קמ"ד הרי קע"ג הרי ר"ן, ובתוספת של ג' הביצים חומשין לא דק שהרי מחשבון הראשון חסר חומש לא מג' אלה חומש לא נשאר אפילו חלי ביצה: **מייתי מלמא שדי עלייהו** . בסלה זו שהובאה לפניו היתה סלה ליפורים וחלא' שכשיטו חלמה תעמוד על סלה ושיעור חלה לחד מכ"ד דלמר בפרק חלון שבין ב' חלירות (לעיל פא.): **כמה פוין פמני** . שהן חחד מכ"ד בקל"ב ולא דק בחלבן של ע"ז ביצים הלוקלין ושולה ליוחר מחלי ביצה: **מייפי ושודות דר'** . שעיר ומלא לכל ב' ביצים של מדברית לחד ממ' בביצה כדלמר דהוי לפ' ביצים ביצה לק"ם ב' ביצים ולמ"ז הלוקלין יוחר מחלי ביצה: **מי סבי מפי פוי נפו** . ממלחן ומיכסר ומשני כיון דלא הוי ביצה לא חשיב ליה כך שמעמד בלשון לחד וקשיא לי בגוה דמי דייקת בה שפיר מבילה הוי שלים שלא חשבת ים יוחר מחלי ביצה ובחלבן של ע"ז ביצים שלא חשבת ים יוחר מחלי ביצה שלא חשבת ים יוחר מחלי ביצה לא חשיב ליה: **שמוס** . מלבר: **ושל ליפורים יתירה על ירושלמים שמוס** . ירושלמית ושתות מלבר: **פילפא** . דקמ"ד הוי מ"ח: **ומילו עודפה** . ליפורית על מדברית ס"ג דהא סלה ליפורית ר"ז כדלמרן לעיל ומדברית קמ"ד: **ומלא שלים ירושלמים** . קלמר: **שלים דידה כמה פוי נ"ם נכי פילפא** . דהא סלה ירושלמית קע"ג כדלמרינן לעיל: **קרוב לשלים דידה** . דשלים דידה ס"ע ועודפה ס"ג: **ושלים דידה** . דהוא ס"ע קרוב הוא למחלה מדברית דהוא ע"ב: **בעודות דרבי** . כי משערת לה בעודות לחשבת בה רבי דשיער בה מחלן ומיכסר והוי שלים דידהו ע"ב ושלים ביצה ויתירה על מחלה דמדברית ע"ב: כדי

ביעי דהיכא אי סאה מדברית קמ"ר ביעי היא דהיא ו' קבין כל קב כ"ד ביצה הרי קמ"ד ביעי אי סאה ירושלמית דעודפת על של מדברית חומשא של מדברית דהיא כ"ם ביעי פחות חומש ביצה (כ"ד) [כ"ם]

רב נסים גאון

ת"ל האוכל והשוכב אלא ליתן שיעור לאוכל *) וכמה הוא שיעור כדי אכילת פרס פת חיטין ולא פת שעורים מיסב ואוכלה בליפתן ואיתא נמי במשנת נגעים (פרק יג משנה ט) הנכנס לבית המטבע ומטא כולה והיא גרורה בתחלת זו המסכת (דף ד) בפרק מבוי ובתוספתא (נגעים פרק ז) אמרו ר' שמעון אומר כי מזון שתי סעודות שאמרו חכמים בעירובי תחומין רביעו נקרא חצי פרס לאוכל בבית המטבע בעירובי תחומין רביעו נקרא חצי פרס לפסול את הגויה וחצי הרבנן הא ופירושה כי כל מי שאוכל מאכלים ממאים כשיעור הזה נאסר לאוכל בתרומה עד שיטהר ואם נגע *) לפניו ליתא סם ליתן שיעור לשוכב כדי שיתאכל ומכה הוא שיעור וכו'.

וחצי חלי תליס לטמא טומאת אוכלין . אכולהו תנאי קאי כדמפרש בקונטרס לר"ש בן ברוקה כדאיתא ליה דהייטו כביצה חסר רביע ולר"ש כביצה שלימה והא דאמר בכל דוכתא כביצה לטמא טומאת אוכלין הייטו כרבי שמעון ולא כרבי יוחנן בן ברוקה:

קע"ג הוא ר"ז הוא. אין החשבון מכוון כדפי' בקונט' ולא דק:

חלתא כמה הוין תמני מאתן וחמיסר הוין . ר"ח גרים חלתן כמה הוין תשעה מאתן ויתיסר הוין וכן הוא לחמת כדלמר בפ' חלון (לעיל דף פא:) דשיעור חלה מ' מכ"ד ולריך ביצה לכ"ג ביצים ותשעה פעמים כ"ג הם ר"ז: **שליש** דידה כמה הוי שיתין נכי תרתי . לא דק דמעט חסר וכיון דלא חסר לגלא מיעוט ביצה לא חיים ויש דגרס שיתין נכי תרתי ונכי פורתא:

נמצאת שלים(ה) ליפורי . בטוחות ושלים דקתני בבריתא קאי אשלים ליפורי ואשלים ביצה: **יתירה** על מחלה של מדברית שלים ביצה . לפי שמוטה שלים לפורי ס"ע וס"ע ועודות ג' ביצים ומ' ועודות ואם כן שלים לפורי עם הועודות ע"ב ביצים ומחלה חסר ועוד כיון דלא הוי חלי ביצה קרי לה שלים אבל לי דייקת בה שפיר הוי יותר מחלי ביצה דהא סלה ליפורי הוי יתירה על ר"ז קרוב לב' חומשים ונמלא שלים שלה ס"ע ביצים וחלי חומש וכשתלמרה עם הועודות הוי יותר מע"ב ביצה ומחלה ואמר מהר"ר דהך בריתא קיימא לקבלת רב דימי דקאמר ושיער רבי מאתן ושיכסר ולא חשיב ולא ודות על ז' ביצים הואיל וליכו עולה לביצה ושלים ממאתן ומיכסר עולין שבעין ותרין ושלים ומה שמקשין שבעולה שמעתין חשיב ועודות של ליפורי ושל מדברית לא חשיב דהא ועודות איכא בכולהו דלא הוסיפו לא שתות שבירושלמים וכן בליפורי אור"י דבירושלים ובליפורי לא הוסיפו כי אם לחמין ביצים של סלה מדברית והקדמונים שלפני רבי דקדקו בדבר שאין בתוספת שלהן שתות מעולמת כי ביצים מדבריות היו נסין יותר מאותן של יוסף בתוספת והוסיפו על מדת ליפורית שהיתה מאתן ו' ביצין ושני חומשין חסר קימעא י' ביצים אחד מכ' לכל ביצה: **על** מחלה של מדברית שלים ביצה . מפרש מהר"ר נמצא שלים של ליפורי מלגלא יתירה על שלים של מדברית מלבר שלים ביצה וקלא שלים בבריתא אחרייהו ואבילה ורבינא מפרש דברי רבי ירמיה ומפרש דה"ק רבי ירמיה נמצאת סלה ליפורית יתירה על של מדברית קרוב לשלים שלה פי' לשלים מדברית מלבר ושלים שלה פירוש ושלים של ליפורי מלגלא קרוב למחלה של מדברית וכעין זה מליט בפרק בכל מערבין (לעיל דף לה:) אמר רבי ירמיה כשהיה עליה שרן כל בין המשמות ומפרש לה רבה ורב יוסף: שבעת

ביצים אחד מכ' לכל ביצה: **כמה פוין פמני** . שהן אחד מכ"ד בקל"ב ולא דק בחלבן של ע"ז ביצים ומלא לכל ב' ביצים של מדברית אחד ממ' בביצה כדאמר דהוי לפ' ביצים ומלא לכל ב' ביצים ולמ"ז הלוקלין יוחר מחלי ביצה: **מי סבי מפי פוי נפו** . ממלחן ומיכסר ומשני כיון דלא הוי ביצה לא חשיב ליה כך שמעמד בלשון לחד וקשיא לי בגוה דמי דייקת בה שפיר מבילה הוי שלים שלא חשבת ים יוחר מחלי ביצה ובחלבן של ע"ז ביצים שלא חשבת ים יוחר מחלי ביצה שלא חשבת ים יוחר מחלי ביצה לא חשיב ליה: **שמוס** . מלבר: **ושל ליפורים יתירה על ירושלמים שמוס** . ירושלמית ושתות מלבר: **פילפא** . דקמ"ד הוי מ"ח: **ומילו עודפה** . ליפורית על מדברית ס"ג דהא סלה ליפורית ר"ז כדלמרן לעיל ומדברית קמ"ד: **ומלא שלים ירושלמים** . קלמר: **שלים דידה כמה פוי נ"ם נכי פילפא** . דהא סלה ירושלמית קע"ג כדלמרינן לעיל: **קרוב לשלים דידה** . דשלים דידה ס"ע ועודפה ס"ג: **ושלים דידה** . דהוא ס"ע קרוב הוא למחלה מדברית דהוא ע"ב: **בעודות דרבי** . כי משערת לה בעודות לחשבת בה רבי דשיער בה מחלן ומיכסר והוי שלים דידהו ע"ב ושלים ביצה ויתירה על מחלה דמדברית ע"ב: כדי

ראשית עריסותיכם

רבינו חננאל

אין עירוב אלא כבר שלם למעופי פרוסה. ויהיב ר' שמעון דמתני' שיעורא דעירוב דהוא כבר שלם (והוא) שיעור ב' סעודות *) כבר שיש בה שליש קב. חציה לבית המטבע וחצי חציה לפסול את הגויה. כל חד וחד לפום מאי דאית ליה כבר דילה. חציה לבית המטבע כדתניא כתיב והבא אל הבית ולכתיב והאוכב אלא ליתן שיעור לשוהה שאינו מסוה עד שישתה בכדי אכילת פרס פת חטים ולא פת שעורים כו' וחצי חציה לפסול את הגויה. כדתנן כל האוכלין מצטרפין לפסול את הגויה כבחצי פרס פי' אם יאכל אדם אוכלין מטאין שיעור חצי פרס ואע"פ שאינו אוכל ממטא אדם אבל נפסל נוחו ואם יאכל תרומה או קדשים חייב שנכרם לתן פומאה. והאי דקתני בחצי פרס בעינן לפתחי ליה רווחא לטיכל דאי משלים סעודה דילית בהא סעודה דתרומה או קדשים קדים שיתאכלו האוכלין המטאין במעיו חייב. תנא וחצי [חצי] חציה לטמא טומאת אוכלין: ואקשינן ותנא דיהן ס"ם לא תני וחצי [חצי] חציה לטמא טומאת אוכלין ופריק משום דלא שוו שיעורייהו לחדדי דאילו שיעור חציה בבית המטבע וחצי חציה לפסול את הגויה שוין ואלו במומאת אוכלין ר' נתן ור' דוסא אמרו כביצה שאמרו כמוה ובקליפתה וחכ"א כמוה בלא קליפתה וחלבתא בפלוגתא לא קמיירי. ותנא כמה שיעור חצי פרס ב' ביצים תחר קמעא דברי ר"י ור' יוסי א' ב' ביצים ומחצה שוחקות [רבי] ב' ביצים ועוד. וכמה הוא ועוד [אחר] מעשרים בביצה. אמר רב חסדא זו דברי ר' יהודה ור' יוסי אבל חכ"א כביצה ומחצה שוחקות הוא דתני חצי פרס. ואמרי' מאן חכמים ר' יוחנן בן ברוקה הוא. דיתיב שיעורא דכבר חצי קב הוא בחשבון קמ"ד ביצים לסאה דאי הפת ר' קבין מגיע לכל קב כ"ד ביצים חצי קב י"ב ביצים והוא שיעור הכבר קודם שיפרש רב חסדא צא מהן מחצה לתנוני חצי כבר שהן ו' ביצים לבית המטבע וחצי חציה שהן ג' ביצים לפסול את הגויה וחצי חצי חציה שהיא ביצה ומחצה לטמא טומאת אוכלין. פשיטא דר' יוחנן בן ברוקה הוא ושנינן אין מיהו שוחקות אתא רב חסדא לאשמעי' דלא תנן מאי שוחקות עורפות כמעם כי אתא רב דימי אמר שיער לו בוניים לרבי מוריא קונדיסא דמן ניסא דהוי סאה ושיעורה (דהי"ן) [רי"ז] ביצים ואקשינן הא סאה דשיעורא (דרי"ן) [רי"ז] ביצים ומ' ב' מ"ר מה' מומאת אוכלין הלי ח: ו ד מ"ר ס"ו מהלכות כלים הלכה יו: ומנ עמין קמד מ"ד ס"ד מ"ד סי' שכד סעיף ח:

נושא

שיעור לטומאת אוכלין ולמה תנא שלנו לא הזכירו

נושא

שיעור רבי סאה ומנא הר-17 ביצים

מבנה

חיפוש - הביצו סאה מעובר שנוכל למנא הר-17 ביצים

מבנה

(ה) נסיונות להסביר הביטוי "... יתירה על מחצית שלים"

הגהות הב"ח

(ה) תוס' דיה מחלת שלים של ליפורי וכו' ושלים :

גליון השס"ם

גמ' ומנא דידן מ"ש לא תני . תמוה לי מהיכא פסיקא זה דלריכ"ב שיעור ס"ל ג' רביעי ביצה כיון שהוא חלי חלי דילמא בחמת לביע ס"ל בכבילה כדדקה"ר אוכל בנחת בהלכל בנחת אחת אלא דהכרייתא כר"ש דלדידיה ביצה הוא חלי חלי מים ס"ם מקם ליה כסדר החשבון דחלי חלים לטמא טומאת אוכלין אבל אחתי חלים בטמנע דקאי ריב"ב ור"ש לטר כדאיתא ליה ולטר כדאיתא ליה מ"ם ג"ל מלי לגמקם מלים לטומאת אוכלין דלריכ"ב אינו כן וכו' יפיר עיני :

ביצד משתתפין פרק שמיני עירובין